

Άγιος Παντελεήμονας: Πώς προέκυψε η φράση «κουτσοί στραβοί στον Άγιο Παντελεήμονα»

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Αύριο όπως κάθε χρόνο γιορτάζεται στις Ορθόδοξες Εκκλησίες κάθε 27 Ιουλίου, η μνήμη του Άγιου Παντελεήμονα. Κατεξοχήν προστάτης των αναπήρων ο Άγιος Παντελεήμων θεωρείτο γιατρός και μάλιστα ανάργυρος (δεν πληρώνονταν).

Η γνωστή παροιμία «Κουτσοί, στραβοί στον άγιο Παντελεήμονα ξεπεζεύουνε!» έχει σχέση με την ιδιότητά του αυτή. Η πλούσια παράδοσή μας, έχει πληθώρα ιστοριών για τον Άγιο των αναπήρων και των τυφλών όπως έγινε γνωστός σε μεγάλο βαθμό.

Το πραγματικό του όνομά του ήταν Παντολέων, ένεκα όμως της φιλανθρωπίας του, καθώς ελεούσε τους πάντες, μετονομάστηκε σε Παντελεήμων. Και καθώς δε θεράπευε μονάχα, αλλά φρόντιζε και να ελεεί τους πεινασμένους, να προσφέρει άρτο σε όσους δεν είχαν να φάνε, καθιερώθηκε στη συνείδηση του λαού μας και ως «ο προστάτης των αρτοποιών»!

Ο Γεώργιος Μέγας στο έργο του «Ελληνικές γιορτές και έθιμα της λαϊκής λατρείας» καταγράφει χαρακτηριστικά:

«Οι τρόποι με τους οποίους ο άγιος παρέχει πλούσια τις θεραπείες του είναι πολλοί και διάφοροι. Συνήθως οι ασθενείς προσφεύγουν στ' αγιάσματά του. Στην Κίο (Καύκασο) «όποιος πονούσε πήγαινε στον άγιο Παντελεήμονα κι έπαιρνε ένα βάσταγμα (αφιέρωμα) από την εικόνα του και το κρεμούσε στο εικονοστάσι του.

Το είχεν εκεί, ώσπου να γινότανε καλά ο άρρωστος, κατόπιν έκανε κι αυτός ένα όμοιο βάσταγμα κι επήγαινε και τα κρεμούσε και τα δύο στον άγιο Παντελεήμονα».»

«Ο Άγιος Παντελεήμονας ήταν ιδιαίτερα γνωστός και αγαπητός στον Πόντο, όπως αναφέρει και ο Ιωάννης Μελετίδης. Ήταν και είναι γιατρός για όλες τις ασθένειες και τα σωματικά ελαττώματα. Χαρακτηριστικά έλεγαν:

«Ούμπαν κοτζοί κι ούμπαν στραβοί στον Αι Παντελεήμονα» (δηλαδή όπου κουτσοί και όπου στραβοί στον άγιο Παντελεήμονα).

Όλοι προσδοκούσαν ότι θα έβρισκαν γιατρεία από τον Άγιο. Μόνο η γερασμένη καρδιά, πίστευαν, δεν παίρνει θεραπεία. «Οι άρρωστοι ολ' χαίρουνταν, ελπίζ' νε να λαρούνταν και μονάχον το γερασμένον η καρδά λαρωμονήν κι παίρει (δηλ. οι άρρωστοι όλοι χαίρονταν, ελπίζανε να θεραπευτούν και μόνο η γηρασμένη η καρδιά θεραπεία δεν παίρνει)».

Στον Πόντο και το Καρς (Καύκασος) υπήρχαν πολλές εκκλησίες και εξωκλήσια στη χάρη του Αγίου. Μάλιστα λέγεται πως την ημέρα της γιορτής του επικρατούσε αυστηρά αργία από κάθε χειρωνακτική εργασία. Εξαίρεση, αποτελούσε μόνο η βοήθεια σε χήρες, ορφανά και ανήμπορους.

Η συρροή του κόσμου στα θρησκευτικά πανηγύρια, που είχαν και εμπορικό χαρακτήρα, ήταν ιδιαίτερα μεγάλη στα εξωκλήσια. Πήγαιναν και από μεγάλες αποστάσεις με τα πόδια, ως τάμα για να εναποθέσουν τις ελπίδες τους στον Άγιο για τη θεραπεία κάποιας ασθένειας. Μάλιστα, έταζαν ή έφερναν τάματα.

Χαρακτηριστικοί είναι οι στίχοι ενός τραγουδιού: «Τάζ'νε λαμπάδας σον Αέρ' ελάδ' στην Παναϊαν και τριπόπαδοι λουτρούεμαν σον Αε - Παντελεήμον» (δηλ. τάζουν λαμπάδες στον άγιο Γεώργιο, λάδι στην Παναγία και λειτουργία από τρεις παπάδες στον άγιο Παντελεήμονα).

Την βοήθεια του Αγίου την επικαλούνταν ακόμα και οι Μουσουλμάνοι. Άναβαν κεράκι και έφερναν τάματα κατάλοιπο ίσως άλλων εποχών ίσως πρώην χριστιανικής πίστης ή ακόμα και κρυπτοχριστιανοσύνης.

Μετά τη θεία λειτουργία ακολουθούσε διασκέδαση με χορούς και τραγούδια.

Πηγή: vimaorthodoxias.gr